

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เทคโนโลยีการผลิตข้าวของประเทศไทย พ.ศ. 2398 - 2475

ชื่อนักศึกษา นางยุพิน คำแห่ง

สาขาวิชา ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวในบริเวณที่ราบภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ. 2398 - พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นระยะที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการผลิตข้าวมากกว่าพืชชนิดอื่น ๆ

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่าบริเวณที่ราบภาคกลางของประเทศไทยมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวมาเป็นเวลาช้านาน นับตั้งแต่สมัยที่เศรษฐกิจของประเทศไทยโดยทั่ว ๆ ไปยังเป็นแบบพอยังชีพ

ในลักษณะเศรษฐกิจแบบพอยังชีพ เทคโนโลยีการผลิตข้าวของประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกับสังคมปลูกข้าวอื่น ๆ ในทวีปเอเชียคือมีลักษณะการผลิตที่พึ่งพิงธรรมชาติ โทโยอาศัยเครื่องมือเครื่องใช้อย่างง่าย ๆ มีการใช้แรงงานของคนและสัตว์ ตลอดจนอาศัยพิธีกรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญ เทคโนโลยีดังกล่าวเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ชาวนาได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษติดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน แม้จะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข แต่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างพอเพียง

ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของเศรษฐกิจไทยได้เกิดขึ้นหลัง พ.ศ. 2398 อันเป็นผลมาจากที่ประเทศไทยต้องเปิดประเทศและรับระบบการค้าเสรี นับตั้งแต่เริ่มมาประเทศไทยกลายเป็นประเทศผู้ผลิตข้าวเพื่อส่งออกที่สำคัญประเทศหนึ่ง และพร้อม ๆ กันนั้นความสำคัญของเทคโนโลยีในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยรักษาเสถียรภาพในการผลิตและการเพิ่มผลผลิตได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

แม้ว่ารัฐบาลจะเห็นความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว แต่ก็ไม่มีนโยบายที่จะส่งเสริมอย่างจริงจัง การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวในระยะแรก ๆ นั้นปรากฏอยู่ในกลุ่มเอกชน แต่เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล จึงทำให้การนำเทคโนโลยีการผลิตข้าวเข้ามาใช้ในในระยะแรก ๆ นั้นไม่ประสบผลสำเร็จ

ในส่วนของรัฐบาลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาในด้านนี้ ปรากฏว่า รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านนี้น้อยมาก แม้รัฐบาลจะให้ริเริ่มโครงการหลาย ๆ อย่างที่สำคัญ เช่น การพัฒนาการชลประทาน การตั้งสถานีทดลองพันธุ์ข้าว การส่งเสริมการศึกษาสิกกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว แต่เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลน้อยมาก การดำเนินการงานดังกล่าว จึงไม่สามารถกระทำได้อย่างต่อเนื่อง ผลที่ตามมาก็คือ เทคโนโลยีการผลิตข้าวของประเทศไทยตกอยู่ในสภาพที่ล้าหลัง ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลในทศวรรษสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ และได้มีการริเริ่มที่จะพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างจริงจัง แต่เนื่องจากมีเวลาที่จะพัฒนาได้เพียงเล็กน้อย ก่อนที่จะเกิดการปฏิวัติใน พ.ศ. 2475 ฉะนั้นความพยายามของรัฐบาลในช่วงสั้น ๆ นั้น จึงไม่ได้เกิดผลโดยตรงต่อชาวนา

อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีการผลิตข้าวของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2398 - พ.ศ. 2475 ยังคงสืบทอดลักษณะดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน